

K R A Š T O A P S A U G O S M I N I S T R A S

Juozas Olekas

| 2013 | metų | ataskaita |

Krašto apsaugos ministras
Juozas Olekas

■ 2013-ieji – tai didelių iššūkių metai Lietuvos krašto apsaugai. Dėl ketverius metus trukusio finansavimo gynybos sričiai mažinimo stigo lėšų tinkamam karių aprūpinimui ir rengimui užtikrinti, svarbiems įsipareigojimams tarptautinėms organizacijoms vykdyti, todėl reikėjo palaipsniui atkurti gynybai skiriamų biudžeto lėšų kiekį, siekiant bent jau iš dalies vykdyti įsipareigojimus, prisiimtus prieš dešimtmetį stojant į NATO.

■ Taigi, didžiausią dėmesį skyrėme toms sritims, kurios bene labiausiai nukentėjo krizės metu: karių kovinio rengimo ir tarnybos sąlygoms gerinti, kariuomenei modernizuoti, pilietiniam ir patriotiniam ugdymui plėtoti, tarptautiniams įsipareigojimams vykdyti.

■ Be finansinių iššūkių, 2013-aisiais krašto apsaugos sistemai (KAS) teko įveikti dar ne vieną išbandymą: tai ir Lietuvos pirmininkavimas Europos Sąjungos (ES) Tarybai, kurio metu gynybos politikos klausimai buvo itin svarbioje ES politinės dienotvarkės vietoje; taip pat sėkmingai baigti daugiau kaip aštuonerius metus trukusį vadovavimą NATO tarptautinių saugumo paramos pajėgų Goro provincijos atkūrimo grupei; 2013 m. rudenį tinkamai atstovauti Lietuvai NATO pratybose „Tvirtas džiazas 2013“ (angl. *Steadfast Jazz 2013*), kurios aiškiai pažymėjo Aljanso prioritetų persikirstymą baigiantis misijai Afganistane ir vis labiau koncentruojantis į kolektyvinės gynybos pajėgumų vystymą.

Krašto apsaugos ministro Juozo Oleko sveikinimo kalba Lietuvos vėliavos dienos ir 2013 metų vėliavos pakėlimo Gedimino kalno pilies bokšte proga

Gerbiamasis Seimo Pirmininke, generolai, mere, svečiai iš Saločių miestelio, savanoriai, miestiečiai!

2013 m. sausis. Ministro J. Oleko kalba Lietuvos vėliavos pakėlimo ceremonijoje

Kiekvienas iš mūsų širdyje nešiojame savo Trispalvę. Kiekvienam iš mūsų ji primena svarbiausius gyvenimo etapus, susijusius su valstybe ir kiekvieno iš mūsų buvimu joje.

Pamatinė vėliavos reikšmė – tai tautos ir valstybės simbolis, reiškiantis garbę ir pripažinimą.

Nuo senų laikų ji lydėjo karius į mūšius, jos buvo vertingas karo grobis, o vėliavos praradimas – vienas didžiausių smūgių karvedžiams ir kariams.

Mūsų vyresniajai kartai – tai laisvės simbolis. Pirmą kartą iškelta ir karių salvėmis prieš 94-erius metus šiame bokšte pagerbta, ji tapo nepriklausomos valstybės, didvyriškų pokario partizanų

kovų ir visos tautos rezistencijos simboliu. Ją slėpėme slapčiausioje savo namų kertėje. Ji reiškė pasipriešinimą režimui ir viltį.

Nes vėliavą nešantis žmogus vienija ir rodo kelią į priekį. Prisimenu 1988–1989 m., kai mes visi drąsiai stovėjome su trispalvėmis ir be jų, nes Vėliava – Lietuvos laisvė – buvo dalykas, kuris mus visus sutvirtino ir suvienijo. Jas siuvome namuose iš medžiagos skiaučių ir išdidžiai nešėmės į Sąjūdžio mitingus, jūra trispalvių vilnijo Baltijos kelio dalyvių rankose.

Trispalvė – tai pasididžiavimo savo šalimi simbolis. Keliautojai ją nešasi kopdami į aukščiausias pasaulio viršukalnes, jomis nusidažo miestų gatvės po įspūdingų mūsų sportininkų pergalių.

Vėliava reiškia ir ištikimybę savo šaliai. Prie vėliavos kariai duoda priesaiką negailėdami jėgų ir gyvybės ginti Lietuvos valstybę, jos laisvę ir nepriklausomybę. Vėliava juos lydi visos tarnybos metu tiek Lietuvoje, tiek tarptautinėse misijose.

Vėliavas iškeliame minėdami svarbiausius mūsų valstybės įvykius. Nuo vėliavos pakėlimo pradedame ir naujus metus, taip pagerbdami pirmąjį jos iškėlimą ir prisimindami, ką kiekvienam iš mūsų atskirai ir visiems kaip tautai ji reiškia.

SU ŠVENTE!

Palaipsniui didinome KAS finansavimą

Nuo 2013 m. nuosekliai didiname gynybos finansavimą. Finansavimo mažinimą pavyko sustabdyti, 2013 m., palyginti su 2012 m., gynybos biudžetas padidėjo 57,4 mln. Lt, 2014 m., palyginti su 2013 m., didėja 55,9 mln. Papildomi asignavimai skiriami kariams aprūpinti apranga ir koviniam rengimui gerinti, NATO oro policijos funkcijos tęstinumui užtikrinti, budėti eskadroje NATO greitojo reagavimo pajėgose. Tikimės, kad kasmet tolygiai didinant finansavimą krašto apsaugai iki 2016 m. bus pasiektas 1 proc. BVP.

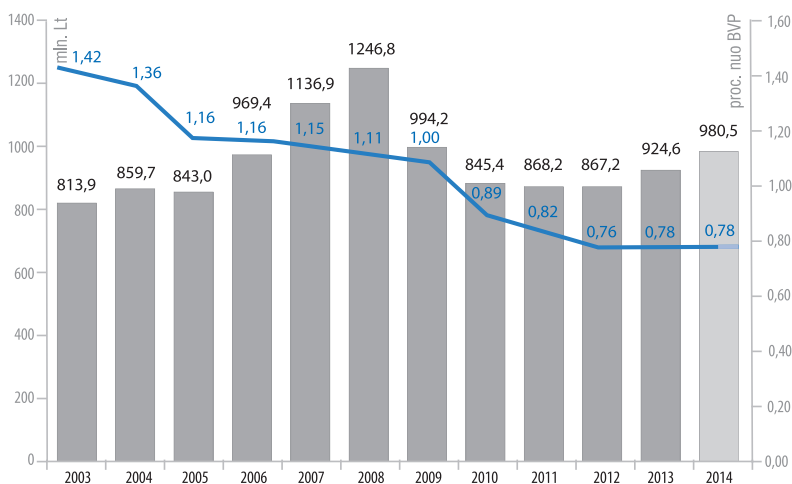
Nuo 2013 m. gruodžio 1 d. buvo padidinti jaunesniojo eilinio ar jaunesniojo jūreivio laipsnį turinčių karių tarnybiniai atlyginimai.

Karių materialinis aprūpinimas taip pat nelieka be dėmesio. 2013 m. buvo nupirkta lauko uniformos komplektų, skirtų dėvėti esant drėgnam orui, ir naujo modelio ekipuotės komplektų.

Kalbant apie šių metų skirtumus, palyginti su 2013-aisiais, svarbu akcentuoti, jog nuo 2014 m.

sausio 1 d. atkurti per sunkmetį sumažinti profesinės karo tarnybos karių tarnybinių atlyginimų koeficientai. Taip pat nuo 2014 m. rezervo kariams (kariams savanoriams, kitiems aktyviojo ir parengtojo rezervo kariams), pašauktiems į pratybas, mokymus ar vykdyti tarnybos užduočių, už tarnybos dienas mokama 100 procentų atitinkamo karinio laipsnio profesinės karo tarnybos kariams patvirtinto tarnybinio atlyginimo pirmaisiais tarnybos metais. Taip pat 2014 m. bus įsigyjama naujo modelio lauko uniformos striukių, skirtų kariams, vykstantiems į misijas. 2014 m. aprangai bus skirta beveik 2 kartus daugiau lėšų, palyginti su 2013 m.

Na, ir, žinoma, vienas svarbiausių aspektų, susijusių su finansais, yra kariuomenės modernizavimas. Laikantis finansinės planavimo ir biudžeto vykdymo drausmės ir didėjant gynybos finansavimui, šiais metais bus tęsiama oro erdvės stebėjimo sistemos plėtra, Sausumos ▶

2003–2014 M. ASIGNAVIMAI

Duomenys pateikti pagal 2013 m. rugsėjo mėn. Finansų ministerijos paskelbta BVP projekcija

Krašto apsaugos ministro kalba Lietuvos narystės NATO devintųjų metinių proga

2013 m. vasaris. Ministras J. Olekas ir NATO generalinis sekretorius A. F. Razmussenas

Prieš devynerius metus kovo 29 d. Lietuva tapo stipriausio pasaulyje gynybinio Aljanso nare.

Tą dieną mes ne tik įsijungėme į NATO, kaip seniausios karinės organizacijos, gretas, bet ir visa Lietuvos kariuomenė, visi kariai tapo NATO kariuomenės dalimi.

Tą dieną mes pasirinkome labai teisingą kelią. Pagrindinis NATO tikslas yra politinėmis ir karinėmis priemonėmis saugoti taiką ir saugumą organizacijai priklausančiose šalyse. Šis Aljansas yra pagrindinis mūsų šalies saugumo ir galimų priešų atgrasymo garantas.

Nėra atskiros NATO kariuomenės. Lietuvos ir dar 27 valstybių kariuomenės sudaro veiksmingiausią pasaulyje karinį Aljansą.

Būdamą NATO narė, Lietuva yra įsipareigojusi Aljansui, kaip ir Aljansas yra įsipareigojęs Lietuvai.

Prieš devynerius metus kovo 29 d. Zokniuose nusileido pirmieji keturi naikintuvai F-16, pilotuojami Belgijos karinių oro pajėgų pilotų. Tą dieną, pirmąją narystės NATO dieną, jie pradėjo vykdyti oro policijos misiją, kuri dabar yra vadinama vienu iš sėkmingiausių išmaniosios gynybos pavyzdžių.

Prieš kelias minutes stebėjau misijai Afganistane besiruošiančius PAG-17 karius. Gegužės pradžioje jie bus Gore. Ten jų pagrindinė užduotis bus garbingai baigti aštuonerius metus vykdytą užduotį ir sklandžiai perduoti atsakomybę už saugumą provincijoje Afganistano nacionalinėms pajėgoms.

NATO tarptautinių saugumo paramos pajėgų operacija Afganistane yra sudėtingiausias ir svarbiausias Aljanso priimtas įsipareigojimas. Jis taip pat parodė mūsų stiprybę – skirtingų valstybių karinių pajėgumų gebėjimą veikti kartu.

Šis gebėjimas yra labai vertingas ir šiuo metu daug tariamasi, kaip jį išsaugoti pasibaigus operacijai Afganistane 2014 m. pabaigoje.

Vienas iš būdų yra tarptautinės didelio masto ir matomumo lauko karinės pratybos. Vasario mėnesį kartu su kitais NATO gynybos ministrais sutarėme, kad tai yra svarbu, ir tokias pratybas planuojame surengti 2015 m.

Iki to laiko mūsų kariai toliau tobulins savo karinius įgūdžius ir gebėjimus veikti išvien su sąjungininkais. Šiais metais net trejos pratybos bus skirtos šiems praktiniams įgūdžiams palaikyti – vasaros pradžioje vyksiančios tarptautinės pratybos „Stiprus kirtis“, priimančiosios šalies pratybos „Baltijos šeimininkas 2013“ ir NATO regioninės pratybos „Tvirtas džiazas 2013“.

Visos jos padės mūsų kariams išlaikyti tą aukštą vertinimą NATO, kurį užsitarnavome per devynerius narystės metus. Nes mes esame įsipareigoję Aljansui ir Aljansas yra įsipareigojęs mums.

**TODĖL SVEIKINU JUS SU NATO DIENA
IR LINKIU PRASMINGŲ DARBŲ!**

► pajėgų aprūpinimas modernia ginkluote ir įranga. Bus skirta lėšų savaeigiams minosvaidžiams ir artimojo nuotolio oro erdvės gynybos sistemai RBS-70 modernizuoti ir taikliojo šaulio ginklams įsigyti. 2013 m. pasirašytas susitarimas dėl granatsvaidžių „Carl Gustaf“ įsigijimo kartu su kitomis Baltijos valstybėmis ir Europos gynybos agentūra, siekiant palankiausių įsigijimo sąlygų. Lietuva palankiomis sąlygomis iš Vokietijos, Liuksemburgo ir Nyderlandų įsigijo daugiau

kaip 150 naudotų taktinės paskirties transporto priemonių, kurias Lietuvos kariuomenė galės dar naudoti apie 10–15 metų. Iš Liuksemburgo neatlygintinai perimta 20 visureigių.

2013 m. taip pat pasirašyta sutartis su gamintoju EUROCOPTER dėl 3 šiuolaikiškų, modernių paieškos ir gelbėjimo sraigtasparnių įsigijimo. Sraigtasparniai bus skirti visai Lietuvai gyvybiškai svarbios valstybinės paieškos ir gelbėjimo funkcijos vykdymui užtikrinti. ■

Oro gynybos sistemos RBS-70 treniruoklis

Krašto apsaugos ministras JUOZAS OLEKAS:

2013 m. KAS toliau plėtojo nacionalinius gynybos pajėgumus ir vykdė tarptautinius įsipareigojimus, ypatingą dėmesį skirdama sąveikai su sąjungininkais didinti. 2013-ieji yra lūžio metai dalyvavimo tarptautinėse operacijose srityje: baigta vadovauti NATO tarptautinių saugumo paramos pajėgų Goro provincijos atkūrimo grupei ir sustiprintas dalyvavimas ES vadovaujamos tarptautinėse operacijose (ATALANTA,

ES karinio mokymo misija Malyje). Pavyko pasiekti pažangą sprendžiant KAS finansavimo didinimo klausimą. Pagal galimybes vykdytas kariuomenės modernizavimas. Sėkmingai tęstas piliečių rengimas ginkluotai valstybės gynybai. Daug dėmesio buvo skiriama karių tarnybos kokybei gerinti, jaunimo pilietiniam ir patriotiniam ugdymui stiprinti.

2013 m. rugsėjis. Karo akademijos pirmakursių
priesaikos Lietuvos valstybei ceremonija

2014 m. sausis. Laisvės gynėjų diena

Patriotiškumas – svarbiausias ginklas

Galima labai ilgai vardyti modernius ginklus, kurių įsigijo ar ketina įsigyti Lietuvos kariuomenė, kalbėti apie tai, kokius Baltijos šalių gynybos scenarijus rengia NATO, tačiau šalies gynybos garantas yra patriotiškai nusiteikę jos piliečiai. Lietuvos istorija, beje, yra idealus to pavyzdys.

Siekiant sudaryti sąlygas intensyviau ugdyti jaunų žmonių pilietines, patriotines ir tautines nuostatas, skatinti pareigą ir atsakomybę rengtis Tėvynės gynybai, 2013 m. buvo skirtas papildomas finansavimas Lietuvos šaulių sąjungai (LŠS). Palyginti su 2012 m., 2013-aisiais beveik trigubai išaugo vaikų, dalyvavusių LŠS organizuojamose stovyklose, skaičius. 2014 m. planuojama jį dar padidinti rengiant sukarintas ir pažintines stovyklas 3400 vaikų, tam numatoma skirti 650 tūkst. Lt iš Krašto apsaugos ministerijos (KAM) asignavimų.

2014 m. KAM su nevyriausybinėmis organizacijomis numačiusi bendradarbiauti šiomis prioritetinėmis temomis: 1. atkurtos Lietuvos kariuomenės 100-mečio įamžinimas: ištakos, raida ir modernios Lietuvos kariuomenės pasiekimai; 2. Lietuvos narystės NATO dešimtmetis; 3. jaunimo pilietinis ir patriotinis ugdymas.

Rengiant piliečius valstybės gynybai ir formuojant kariuomenės rezervą, sėkmingai tęstas savanoriškas rengimas baziniuose kariniuose mokymuose ir jaunesniųjų karininkų vadų kursuose. 2013 m. į bazinius karinius mokymus (BKM) pašaukti 823 piliečiai. Įvirtinus lengvatas BKM baigusiems asmenims mokytis aukštesiosiose mokyklose ir įsidarbinant, kiekvienais metais didėja norinčiųjų dalyvauti BKM skaičius. 172 aukštųjų mokyklų studentai ir absolventai 2013 m. dalyvavo jaunesniųjų karininkų vadų

Prisiečia Lietuvos jaunieji šauliai

2013 m. liepa. Ministras J. Olekas išlydi „Misija Sibiras 2013“ dalyvius

mokymuose. Itin didelio studentų susidomėjimo sulaukė 2013 m. pradėti organizuoti mokymai pagal karo gydytojo rengimo programą medicinos mokslų studentams: nors buvo planuota pašaukti 20 studentų, gauta daugiau kaip 50 prašymų.

Kartotinėse rezervo karių pratybose dalyvavo 452 kariai. Visi jie yra atlikę privalomąją pradinę karo tarnybą Lietuvos kariuomenėje. ■

Krašto apsaugos ministro J. Oleko kalba, pasakyta iškilmingos rikiuotės metu Lietuvos kariuomenės dienos proga

**Jūsų Ekscelencija Lietuvos Prezidente,
Seimo Pirmininke, Ministre Pirmi-
ninke, Kariuomenės vade, brangūs
Lietuvos kariai ir svečiai!**

2013 m. lapkritis. Ministras J. Olekas sako sveikinimo kalbą Lietuvos kariuomenės dienos proga

Profesionali ir patikima, sėkmingai dalyvaujanti tarptautinėse operacijose ir padedanti Lietuvos žmonėms didelių nelaimių atvejais – tokia yra šiandienė Lietuvos kariuomenė, nuėjusi 95-erių metų kelią.

Tas kelias buvo nelengvas. Per pastarąjį šimtmetį dramatiškiausiais laikotarpiais Lietuvos kariuomenė vaidino lemiamą vaidmenį, kovodama už mūsų gimtąją žemę ir jos žmones.

Lygiai prieš 95 metus besikuriančiai Lietuvos kariuomenei teko kautis su bolševikais, želigovkininkais, bermontininkais dėl Lietuvos laisvės ir teritorijos vientisumo.

Kupinas dramatismo ir didvyriškumo buvo ginkluotos antisovietinės rezistencijos laikotarpis. Daugiau nei dvidešimt tūkstančių partizanų padėjo galvas nelygioje kovoje. Jie visi save laikė Lietuvos kariuomenės dalimi.

Lietuvai atgavus nepriklausomybę, buvo atliktas milžiniškas darbas atkuriant Lietuvos kariuomenę, formuojant ją šiuolaikišką ir modernią. Šios pastangos oficialiai pripažintos tarptautiniu lygiu, kai Lietuva tapo lygiateise NATO nare.

Šiandien Lietuvos kariai garbingai atstovauja mūsų šaliai, dalyvaudami tarptautinėse misijose ir pratybose. Lietuvos karių dėka Lietuva ne tik dalijasi bendromis saugumo garantijomis, bet ir prisideda jas kuriant. Dėl to mes tapome stipresni. Stipresnis tapo ir mūsų šalis bei visų mūsų saugumas.

Šalies gynyba – tai ne vien karių užduotis, tai – visų Lietuvos piliečių rūpestis ir pareiga. Tad savo kilniais darbais puoselėkime ir branginkime Lietuvos laisvę.

Noriu padėkoti visiems kariams už garbingą tarnybą Tėvynės labui. Taip pat dėkoju ir atsargos kariams, laisvės kovų dalyviams, partizanams ir visiems, kuriems yra brangi Lietuvos kariuomenė.

Jūsų visų atsidavimas, pasiaukojimas ir ištikimybė savo valstybei – tai Lietuvos kariuomenės stiprybė, įkvepianti Lietuvos ateitį pasitikti drąsiai ir su tikėjimu.

**SVEIKINU VISUS
LIETUVOS KARIUOMENĖS DIENOS PROGA!**

Buvome matomi pasaulyje

Sėkmingai baigėme vadovavimą NATO tarptautinių saugumo paramos pajėgų Goro provincijos atkūrimo grupei

2013 m. rudenį Lietuva baigė daugiau kaip aštuonerius metus trukusią didžiausią ir pirmą savarankišką Lietuvos karinę misiją – vadovavimą NATO tarptautinių saugumo paramos pajėgų Goro provincijos atkūrimo grupei (PAG) Afganistane. Tai buvo bendras karių ir civilių projektas: Lietuva drauge su kitomis užsienio šalimis padėjo Afganistano valdžiai plėsti įtaką Goro provincijoje, užtikrinti saugumą ir sudaryti tinkamas sąlygas provincijai atkurti. Lietuva pasiekė užsibrėžtą tikslą – išlaikė Goro provinciją kaip vieną iš saugiausių Afganistano provincijų. Tas saugumas misijos metu dar labiau sustiprėjo. Didesnio saugumo aplinkoje atsirado galimybė įgyvendinti įvairius projektus ir pačiai Goro provincijai vystytis.

2013 m. rugpjūtis. Ministras J. Olekas ir Goro provincijos gubernatorius S. A. Rahmati pasirašo Goro provincijos atkūrimo grupės stovyklos perdavimo dokumentą

2013 m. Lietuvos kariai Afganistane, Goro provincijoje

NATO vadovaujama Tarptautinių saugumo paramos pajėgų (angl. *International Security Assistance Force*, NATO ISAF) operacija Afganistane artėja prie pabaigos. Afganistane dar liko mūsų Specialiųjų operacijų pajėgų eskadrono „Aitvaras“ ir Oro pajėgų mokymo grupės karių. Tačiau NATO vadovaujama operacija Afganistano Islamo Respublikoje išliks svarbiausia Aljanso karinė misija 2014 metais. Lietuvos karinė parama bus teikiama šiai operacijai. 2014 m. Lietuva nedidins, bet išlaikys dabartinio karinio indėlio į NATO operaciją Afganistane. Atsižvelgdama į NATO vadovaujamos mokymo misijos „Tvirta parama“ (angl. *Resolute Support*) poreikius, 2015 m. Lietuva siūys karinius patarėjus, instruktorius, štabo karininkus į naująją mokymo misiją. ■

2013 m. Lietuvos vadovaujamos Goro provincijos atkūrimo grupės stovyklos perdavimo ceremonija

Krašto apsaugos ministro Juozo Oleko kalba konferencijoje „Lietuvos vadovaujama Provincijos atkūrimo grupė: misija baigta“

Gerbiamasis ministre, kolegos, mieli bičiuliai!

Prieš aštuonerius metus nusprendėme imtis veiklos, kurios niekada nebuvo vykde. Tuomet negalėjome žinoti, kiek pastangų ir lėšų pareikalavus misija Goro provincijoje ir kiek ji truks. Narystės Europos Sąjungoje ir NATO pradžioje toks mažos valstybės žingsnis atrodė drąsus ir truputį avantiūristinis. Tuomet sukėlėme daug diskusijų tiek tarp sąjungininkų, tiek tarp mūsų pačių. Tačiau tikėjome savo jėgomis suprasdami, kad turėsime tobulėti ir mokytis.

Misija Goro provincijoje Lietuvos kariuomenei iš tikrųjų buvo brandos mokykla. Išmokome dirbti kitokiomis kultūrinėmis sąlygomis, supratome, kokie neįkainojami ir svarbūs būna geri santykiai su civiliais, susidūrėme su netikėtais iššūkiais, nors ir kaip skaudu, išgyvenome netektis.

Praejus aštuoneriems metams esame stipresni, labiau patyrę ir geriau pasirengę. Sakau tai ramia širdimi, perteikdamas mūsų sąjungi-

ninkų vertinimus, kurie ne kartą buvo išsakyti čia, Vilniuje, Briuselyje, Vašingtone ar Kabule. Mes tapome tikraisiais saugumo teikėjais. Įgijome patikimo partnerio reputaciją. Įgyvendinome užduotis ir provinciją palikome pasirengusią būti savarankiška.

Galima būtų paminėti daugelį ypač svarbių provincijos vystymo projektų, kuriuos Lietuva ir tarptautinė bendruomenė galėjo įgyvendinti Goro, nes čia buvo mūsų vadovaujama grupė. Didžiuojuosi, kad Lietuvos vėliavą bus galima dar ilgai matyti visoje provincijoje, nors Čagčarane ją ir nuleidome. Kartu jaučiuosi ramus, nes saugumą provincijoje toliau užtikrins mūsų mokyti Afganistano nacionalinių saugumo pajėgų žmonės.

Man teko ne kartą lankytis Čagčarane. Kiekvieno apsilankymo metu matydavau pažangą, kiekvienas vizitas patvirtindavo, kad provincijos žmonės yra pasirengę išlaikyti tai, ką kartu sukūrėme. Ir judėti pirmyn. Kai matai į mokyklas skubančias baltas skaras ryšincias mergaites, supranti, kad vietinės bendruomenės į praeitį neatsigręš.

Goro provincijoje įrengta geriamojo vandens tiekimo sistema

Goro sostinėje Čagčarane buvo statomos naujos mokyklos

Kartą Čagčarano mergaičių mokykloje apsilankė NATO generalinis sekretorius Japas de Hofas Šeferis (Jaap de Hoop Scheffer). Kai jis paklausė, kuo norėtų tapti viena iš vyresnių mergaičių, kai užaugs, ji atsakė – teisėja. Ir pridūrė, kad ne bet kokia, o teisinga visiems teisėja. Šalyje, kur dar visai neseniai daugeliui mergaičių mokslas buvo neprieinamas, tai – stulbinama pažanga.

Tai tokios akimirkos, dėl kurių visi kartu dirbame. Kurios leidžia suprasti, kad ginklai Afganistane kada nors bus atidėti į šalį. Mano vertinimu, Lietuvos misija Goro provincijoje prisidėjo prie būtent tokios ateities galimybės. Ir galbūt tai, kad vadovaudami Provincijos atkūrimo grupei ginklus naudojome labai retai, galbūt tai, kad misijos metu padėjome sunaikinti daug likusių sprogmenų, prisidės prie taikios ateities kūrimo.

Aš tuo nuoširdžiai tikiu. Mano manymu, mūsų misija buvo prasminga ir, svarbiausia, sėkminga.

Goro provinciją palikome padariusią milžinišką pažangą, o patys įgijome neįkainojamos patirties. Į kitas galimas operacijas žvelgiame kaip į iššūkį, tačiau žinome, kad su juo susidorosime. Esame pasirengę panaudoti visas įgytas žinias. Pasirengę prisidėti kuriant saugesnį pasaulį.

Žinoma, galime, o, tikriausiai, ir turime kalbėti apie įgytą patirtį. Įvertinti tai, ką galbūt galėjome padaryti geriau. Pažvelgti į veiklą iš šalies. Šiandien turėsime progą daug ką atvirai aptarti. Tikiuosi, kad diskusijos bus vaisingos, todėl kviečiu visus jose aktyviai dalyvauti.

Baigdamas norėčiau pažymėti, kad mūsų misijos Goro provincijoje sėkmę lėmė visi kariai ir civiliai, moterys ir vyrai, kurie nuoširdžiai ir sąžiningai siekė bendrų tikslų. Ne vieną jų matau ir šioje salėje. Todėl dar kartą noriu Jums padėkoti už darbą ir tarnybą kartu. Ačiū.

Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro Juozo Oleko kalba, pasakyta NATO Mokslo ir technologijų organizacijos tarybos sesijoje

Gerbiamasis Mokslo ir technologijų tarybos prezidente, viceprezidente, garbingieji svečiai, ponios ir ponai!

2013 m. rugsėjis. Ministras J. Olekas sako kalbą NATO mokslo ir technologijų organizacijos tarybos sesijoje.

Man didelė garbė pasveikinti Jus, susirinkusius Vilniuje, ir kreiptis į tokią garbingą NATO bendruomenę.

Jūs susitinkate mūsų šaliai svarbiu ir įtemptu metu. Lietuva pirmininkauja Europos Sąjungos Tarybai, todėl dabar turime puikią progą iškelti tiek NATO, tiek Europos Sąjungai itin svarbias iniciatyvas. Jūsų leistas paminėsiu tik keletą iš jų: energetinis saugumas, bendradarbiavimas Rytų kaimynystėje, NATO ir Europos Sąjungos santykių plėtojimas. Europos Sąjunga ir NATO bendradarbiauja daugelyje sričių ir mes suinteresuoti, kad šis bendradarbiavimas būtų dar tvirtesnis.

Lietuva – sąlyginai nauja NATO narė. Kitais metais švęsime dešimtąsias narystės NATO metines drauge su dar šešiomis NATO narėmis. Tačiau nors šia prasme ir esame jauni, jau galime pasigirti atlikę nemažai reikšmingų darbų kaip

vieni iš sąjungininkų. Norėčiau išskirti tris, mano manymu, svarbiausius:

Pirma, Afganistanas. Tvirtai remdama NATO misiją Afganistane, Lietuva apsiėmė vykdyti ambicingą užduotį – vadovauti vienai iš provincijos atkūrimo grupių. Visai neseniai atsakomybė už saugumą Goro provincijoje buvo perduota į Afganistano pajėgų rankas, o tai – sėkmingų mūsų pastangų įrodymas. Prieš kelias dienas iš misijos Gore namo grįžo paskutiniai Lietuvos kariai. Per šią misiją sėkmingai plėtojome bendradarbiavimą su Lietuvos mokslininkų bendruomene, ypač geologijos ir archeologijos srityse.

Antra, galiu išdidžiai pasakyti, kad mūsų šalis – viena iš išmaniosios gynybos principų taikymo lyderių. Mažai šaliai išmanoji gynyba – puikus būdas turėti didesnius pajėgumus. Trys Baltijos šalys pradėjo bendradarbiauti remdamosi tais principais, kurie šiandien vadinami išmaniaja gynyba, gerokai anksčiau, nei tapo NATO narėmis. Ir šiandien mes stengiamės vienyti jėgas bemaž visose gynybos srityse. Tokia pačia dvasia bendradarbiaujame ir su kitomis partnerėmis.

Taip pat Lietuva yra ne vieno Sąjungininkų pajėgų operacijų vadavietės vadovaujamo išmaniosios gynybos projekto dalyvė. Bendradarbiavimas medicinos pagalbos, logistikos ir įvairių švietimo programų srityse – tai tik keletas iš daugybės paminėti vertų pavyzdžių. Esu įsitikinęs, kad Jūsų bendruomenė padės skatinti išmaniosios gynybos plėtrą.

Trečia, su džiaugsmu pranešu, kad vos prieš kelias savaites Vilniuje buvo oficialiai atidarytas NATO Energetinio saugumo kompetencijos centras.

Šis centras jau dabar atlieka daugybę uždavinių. Jis savo veikla nepaprastai prisideda prie

NATO energetinio saugumo bendruomenės formavimo. Svarbi to dalis yra mokslas ir technologijos. Centras vykdo įvairius bendrus projektus su mokslininkais iš NATO šalių ir partnerių. Remiantis šiais projektais, Aljanso narėms bus teikiamos mokslinės rekomendacijos dėl galimybių padidinti savo ginkluotųjų pajėgumų efektyvumą.

Tiek Lietuvai, tiek kitoms, o ypač nedidelėms, šalims, kurių turimi gamtos išteklių riboti, energetinis efektyvumas yra išties rimtas iššūkis. Vienas prioritetinių NATO Energetinio saugumo kompetencijos centro uždavinių – atrasti, kaip su jais susidoroti. Pavyzdžiui, šiuo metu vykdomas operacinio energetinio efektyvumo projektas. Jo esmė – sumažinti misijų efektyvumui kenkiančius energetinius apribojimus ir padidinti operacinį

pranašumą. Esu tikras, kad NATO reikia daugiau tokių projektų. Manau, mokslininkų bendruomenės parama kuriant, testuojant, sertifikuojant energetinį efektyvumą didinančias technologijas būtų ypač svari.

Pirmininke, ponios ir ponai, šis Mokslo ir technologijų tarybos susitikimas Vilniuje leidžia mums dalyvauti strateginėje ir ateities problemos apimančioje diskusijoje dėl NATO mokslo ir technologijų bendruomenės stiprinimo ir jos vaidmens priimant visuotinius XXI amžiaus saugumo iššūkius.

Linkiu Jums visiems rezultatyvaus darbo ir diskusijų tiek šiandien, tiek ateinančiomis dienomis.

DĖKOJU UŽ DĖMESĮ.

Dalyvavome bendrose NATO pratybose

NATO aiškiai deklaruoja, jog baigiantis didelio masto operacijai Afganistane laukia nauji iššūkiai, kurie iš esmės vadinami nauju NATO gyvavimo etapu. Tai simbolizuoja praėjusių metų rudenį vykusios pratybos „Tvirtas džiazas 2013“, kurios, galima sakyti, vyko pagal scenarijų, skirtą kolektyvinės gynybos principui įgyvendinti. Tačiau „Tvirtas džiazas 2013“ yra tik pradžia. NATO ir 2014 metais rengs tokio pat pobūdžio pratybas, skirtas Baltijos šalių puolimo atkirčiui repetuoti.

Mažėjant bendrai veiklai Afganistane, Lietuvai svarbu išlaikyti ir stiprinti NATO šalių kariuomenių sąveiką. Bendros NATO pratybos – viena iš tokių priemonių. Remiantis NATO sąveikių pajėgų iniciatyva (angl. *Connected Forces Initiative*), nuo 2015 m. bus rengiamos reguliarios didelio masto NATO pratybos. Svarbiausios artėjančios pratybos pagal NATO sąveikių pajėgų iniciatyvą yra 2015 m. rugsėjo ir lapkričio mėn. vyksiančios pratybos „Trišakė jungtis“ (angl. *Trident Juncture*). ■

2013 m. rugsėjis. Iš kairės: NATO generalinis sekretorius A. F. Rasmussenas, ES diplomatijos vadovė C. Ashton ir ministras J. Olekas

Pirmininkavome ES Tarybai

2013 m. antrąjį pusmetį Lietuvai pavyko įveikti naują politinį iššūkį – pirmininkauti ES Tarybai. Žvelgiant iš KAS aktualių pozicijų, svarbu pastebėti, kad aukščiausiu ES lygiu pavyko sutarti dėl glaudesnio bendradarbiavimo su partneriais gynybos srityje, taip pat NATO ir Rytų partneriais, buvo įsteigtas bendradarbiavimo su Rytų partneriais blokas bendros saugumo ir gynybos politikos (BSGP) srityje ir priimtas sprendimas steigti Patikos fondą Rytų partnerių dalyvavimui BSGP veikloje finansuoti.

Ne mažiau reikšmingu galima laikyti ir Lietuvos iniciatyva pasiektą susitarimą stiprinti ES

atsaką į kylančias saugumo grėsmes (kibernetikos, energetikos, jūrinio saugumo) ir siekti didesnio energetinio efektyvumo gynybos srityje ir krizių valdymo operacijose, dėl to akivaizdžiai turėtų stiprėti BSGP vaidmuo kibernetinės gynybos srityje.

Prisimenant tuos gynybos politikos prioritetus, kuriuos mūsų šalis deklaravo pasirengimo pirmininkauti ES Tarybai laikotarpiu, 2014 m. pradžioje, jau perdavus estafetę Graikijai, galima tik pasidžiaugti, kad pavyko sutarti ir dėl ES greitojo reagavimo pajėgumų stiprinimo. ■

Kitos tarptautinės operacijos, kuriose dalyvaus Lietuva

2013 m. operacija AtAlanta prie Somalio krantų

- 2013 m. Lietuva pradėjo dalyvauti ES karinio mokymo misijoje Malyje ir padidino karių, dalyvaujančių ES kovos su piratavimu ir ginkluotais plėšimais jūroje operacijoje ATALANTA prie Somalio krantų, skaičių. ATALANTA – tai ne tik pirmoji jūrinė operacija, kurioje dalyvauja mūsų kariai, bet ir ES karinė misija, į kurią Lietuva pasiuntė daugiausia karių.
- Nuo 2014 m. sausio 1 d. iki 2015 m. gruodžio 31 d. Lietuvos Respublikos Seimo mandatas suteikia teisę dalyvauti trijose NATO ir vienoje ES vadovaujamoje (kovinėje) tarptautinėje operacijoje.
- NATO operacija Kosove (angl. KFOR) yra svarbi Europos saugumo kontekste. Kosovas geografiškai išsidėstęs ES kaimynystėje. Šiuo metu NATO operacijoje Kosove dalyvauja Lietuvos kariuomenės logistikos specialistas. 2014–2015 m. Lietuvos kariuomenė, atsižvelgdama į operacinius poreikius ir operacijos partnerių prašymus, teiks karinę paramą iki Seimo mandate numatytos ribos – iki 5 karių.
- Į kovos su piratavimu NATO operaciją „Vandenyno skydas“ (angl. *Ocean Shield*) 2014–2015 m. Lietuva siųs štabo karininkus, atsižvelgdama į operacijos poreikius. Esant sutarimui su operacijos partneriais, bus svarstoma galimybė teikti didesnius operacinius pajėgumus, pvz., apsaugos grupę.
- Lietuva siekia remti ES iniciatyvas BSGP srityje, todėl dalyvauja ES operacijose. ATALANTA – didžiausia ES operacija. 2013 m. antrąjį pusmetį Lietuva siuntė autonominę laivų apsaugos grupę Jungtinių Tautų (JT) Pasaulio maisto programos nuomojamam laivui saugoti. 2013 m. gruodžio mėn. grupė baigė savo tarnybą. 2014 ir 2015 m., atsižvelgdama į operacijos poreikius, Lietuva bus pasirengusi pakartotinai siųsti autonominę laivų apsaugos grupę ir štabo karininkus.
- Kalbant apie kitas operacijas ir misijas, kurioms nereikia Lietuvos Respublikos Seimo mandato, reiktų paminėti, kad 2013 m. pradėjome dalyvauti naujoje ES karinio mokymo misijoje Malyje. Misija vyksta sėkmingai. Joje dalyvauja du Lietuvos instruktoriai ir vienas štabo karininkas. Lietuva dalyvaus misijoje, kol ES šalys sutars, kad tokia misija būtina.
- Lietuva dalyvauja JT taikos palaikymo misijose. Šiuo metu Lietuvos karinis patarėjas dalyvauja JT paramos misijoje Afganistane (angl. *UNAMA*). Atsižvelgdami į KAM finansines galimybes ir JT prioritetinius siekius, svarstysime galimybę siųsti pavienius karinius stebėtojus ar karinius patarėjus ir į kitas JT misijas.

2014 m. gairės

Svarbiausi Lietuvos gynybos politikos prioritetai nedaug tesikeičia – pasirengimas kolektyvinei gynybai ir mūsų narystės euroatlantinėse struktūrose stiprinimas, tolesnis tarptautinių įsipareigojimų vykdymas. Kalbant apie tarptautinius įsipareigojimus, operacijos Afganistane pabaiga žymi besikeičiantį jų pobūdį. NATO planuoja aktyvių pratybų, kuriose dalyvausime ir mes, siekdami išlaikyti įgytą patirtį ir sąveikumą su sąjungininkais, ciklą. Mūsų karinių vienetų sukaupta patirtis, įgytos žinios ir narystės NATO pranašumai yra mūsų kariuomenės plėtros pagrindas. Ištekliai yra vienas svarbiausių elementų karinių pajėgumų plėtrai, tačiau ne mažiau svarbu ir tinkamai suformuluota ateities vizija, leisianti turėti tokius karinius pajėgumus, kurie užtikrintų nacionalinio saugumo interesus.

Lietuvos kariuomenė turi išlikti lanksti ir gebėti įveikti bet kokius ateities iššūkius. Todėl ypač svarbi karinių pajėgumų kokybė. Kiekybinė pajėgumų išraiška turi būti pagrįsta kokybiniais standartais. Ateities kariuomenė negali būti grįsta tik dideliu skaičiumi, nes gerai sukomplektuotų, parengtų ir aprūpintų karinių vienetų vertė yra nepalyginti didesnė. Lietuvos kariuomenės ateitis turi būti formuojama vadovaujantis vienos integruotos kariuomenės principu, kuris reikalauja aiškaus atskirų jos komponentų vaidmens suvokimo, prioritetų nustatymo ir nuoseklios veiklos organizavimo.

2014 m. svarbiausiais prioritetais išliks kovinio rengimo ir karių aprūpinimo gerinimas, dalyvavimas tarptautinėse operacijose, pilietinis ir patriotinis ugdymas. ■

ISBN 978-609-412-057-2

© Lietuvos Respublikos
krašto apsaugos ministerija

KAM archyvo nuotraukos
Atsakingasis redaktorius Vaidotas Linkus
Kalbos redaktorė Jurgita Kulitienė
Dizainerė Aida Janonytė

2014-02-18. Tiražas 1500 egz. Užs. Nr. GL-45.
Išleido Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija.
Maketavo KAMBRD Leidybos skyrius, Totorių g. 25, LT-01121 Vilnius.
Spausdino LK KKC, Muitinės g. 4, Domeikava, Kauno r.